

CYNGOR SIR YNYS MON	
PWYLLGOR:	Pwyllgor Safonau
DYDDIAD:	11 Mawrth 2020
TEITL YR ADRODDIAD:	Cyfarwyddyd Ymarfer a gyhoeddwyd gan Banel Dyfarnu Cymru
PWRPAS YR ADRODDIAD:	Darparu gwybodaeth am y Cyfarwyddyd Ymarfer a gyhoeddwyd gan Banel Dyfarnu Cymru dyddiedig 1 Ionawr 2020
AWDUR:	Mared Wyn Yaxley Cyfreithiwr – Llywodraethu Corfforaethol mwycs@anglesey.gov.uk
SWYDDOG CYSWLLT:	Lynn Ball Pennaeth Swyddogaeth (Busnes y Cyngor)/Swyddog Monitro lbxcs@anglesey.gov.uk 01248 752586

1. CYFLWYNIAD A CHEFNDIR

- 1.1 Mae Llywydd Panel Dyfarnu Cymru (PDC) wedi cyhoeddi Cyfarwyddyd Ymarfer mewn perthynas â'r broses sy'n llywodraethu gweithdrefnau PDC. Mae copi wedi'i atodi fel Atodiad 1. Gellir gweld copi pellach ar wefan PDC drwy ddilyn y ddolen ganlynol: <https://paneldyfarnu.llyw.cymru/cyfarwyddyd-ymarfer>
- 1.2 Yn dilyn ymchwiliad gan Ombwdsmon Gwasanaethau Cyhoeddus Cymru (OGCC), un o'r opsiynau sydd ar gael i'r OGCC yw cyfeirio'r mater at PDC. Pan fydd PDC yn derbyn cyfeiriad gan OGCC, bydd tribiwnlys achos yn cael ei alw.
- 1.3 Mae'r weithdrefn ar gyfer y tribiwnlys wedi'i chynnwys yn Rheoliadau Dyfarniadau gan Dribiwnlysoedd Achos a Thribiwnlysoedd Achos Interim (Cymru) 2001 ('y Rheoliadau'). Mae'r Atodlen i'r Rheoliadau yn nodi'r Gweithdrefnau sy'n rhaid eu dilyn ac mae Paragraff 3 o'r Atodlen yn egluro'r broses ar gyfer ymateb ysgrifenedig y "person a gyhuddwyd".
- 1.4 Cyhoeddir y Cyfarwyddyd Ymarfer er mwyn cadarnhau proses y tribiwnlys mewn perthynas â'r ateb cydnabod ysgrifenedig y mae'n rhaid i'r "person a gyhuddwyd" (yr unigolyn yr honnir eu bod wedi torri'r Cod Ymddygiad) ei anfon i Gofrestrydd PDC.

2. Y CYFARWYDDYD YMARFER

2.1 Mae'r Cyfarwyddyd Ymarfer yn ceisio darparu gwybodaeth er mwyn cynorthwyo "personau a gyhuddwyd" i allu cwblhau'r ymateb yn llawn (fel sydd angen o dan baragraff 3 yr Atodlen yn y Rheoliadau) ac er mwyn egluro'r canlyniadau pe na byddai'r broses honno'n cael ei dilyn.

2.2 Mae'r rheoliadau yn nodi y bydd yn rhaid i'r "person a gyhuddwyd" ateb o fewn 21 diwrnod i dderbyn yr hysbysiad. Mae'n glir, yn dilyn cyhoeddi'r Cyfarwyddyd Ymarfer na "fydd y tribiwnlys yn cyfarwyddo bod ail gyfle neu gyfle arall yn cael ei roi i ddarparu ymateb llawn, oni bai ei fod o'r farn bod gwneud hynny yn fuddiol o ran cyfiawnder."

2.3 Mae'r Rheoliadau yn nodi y gall tribiwnlys ymestyn yr amser sydd ar gael i aelod gyflwyno ymateb llawn fel y penderfynir gan y tribiwnlys. Mae'n amlwg, yn dilyn cyhoeddiad y Cyfarwyddyd Ymarfer hwn y "disgwylir y bydd ceisiadau o'r fath yn cael eu gwneud o fewn y cyfnod ymateb o 21 diwrnod (oni bai bod hyn yn amhosibl am reswm da), a'u hategu gan dystiolaeth lle bo'n briodol. Dylai'r cais nodi pam y mae angen yr estyniad a pham y byddai estyniad yn fudd o ran cyfiawnder."

2.4 Effaith y Cyfarwyddyd Ymarfer:

2.4.1 Mae'n cadarnhau'r broses ar gyfer y "personau a gyhuddwyd" a'r atebion y mae'n rhaid iddynt ddarparu yn yr ymateb i'r tribiwnlys.

2.4.2 Gwella rheolaeth achos o'r achos gan y tribiwnlys.

2.4.3 Gallai arwain at lai o oedi wrth ddisgwyl i'r "person a gyhuddwyd" ddarparu "ymateb llawn".

3. ARGYMHELLIAD

3.1 I'r Pwyllgor Safonau:

3.1.1 Nodi cynnwys y Cyfarwyddyd Ymarfer yn **Atodiad 1**; a

3.1.2 Cadarnhau y dylid tynnu sylw Aelodau Etholedig a Chyfetholedig y Cyngor hwn, ynghyd ag Aelodau'r Cyngorau Tref a Chymuned, at gynnwys y Cyfarwyddyd Ymarfer yn **Atodiad 1**.

Panel Dyfarnu Cymru: Cyfarwyddyd Ymarfer 1

Ymateb i gyfeiriad gan Ombwdsmon Gwasanaethau Cyhoeddus Cymru (“yr Ombwdsmon”)

1. Mae Llywydd Panel Dyfarnu Cymru (“y Panel”) yn gwneud y cyfarwyddyd hwn o dan adran 61(2) o Ddeddf Cymru 2017. Mae wedi ei gymeradwyo gan Weinidogion Cymru o dan adran 61(4) o’r un Ddeddf, ar ôl ymgynghori â Llywydd Tribiwnlysoedd Cymru o dan adran 61(8).

Ymateb i gyfeiriad gan yr Ombwdsmon

2. Yn dilyn cyfeiriad at Lywydd y Panel gan yr Ombwdsmon o dan adran 71(3) o Ddeddf Llywodraeth Leol 2000, bydd tribiwnlys achos (“y tribiwnlys”) yn cael ei gynnwys (naill ai tribiwnlys achos llawn neu dribiwnlys achos interim gan ddibynnu ar delerau’r cyfeiriad). Mae’r rheoliadau sy’n llywodraethu gweithdrefnau’r tribiwnlys wedi eu nodi yn Rheoliadau Dyfarniadau gan Dribiwnlysoedd Achos a Thribiwnlysoedd Achos Interim (Cymru) 2001 (fel y’u diwygiwyd) (“y Rheoliadau”). Mae’r Rheoliadau’n cyfeirio at “y person a gyhuddwyd”; er mwyn osgoi amheuaeth, mae hyn yn cyfeirio at aelod o awdurdod perthnasol sy’n destun cyfeiriad at y Llywydd gan yr Ombwdsmon.
3. Mae Atodlen y Rheoliadau (“y Paragraffau”) yn nodi’n fanwl y gweithdrefnau sydd i’w dilyn. Mae paragraff 3 yn dweud:

“(1) Rhaid i berson a gyhuddwyd draddodi ateb ysgrifenedig i’r cofrestrydd sy’n cydnabod bod yr hysbysiad wedi dod i law ac yn datgan—

(a) a yw’r person hwnnw yn bwriadu

(i) bod yn bresennol neu gael ei gynrychioli yn y gwrandawriad, neu

(ii) herio cynnwys yr adroddiad ac, os felly, ar ba sail;

(b) enw a chyfeiriad a phroffesiwn unrhyw berson sydd i’w gynrychioli ac ai’r cyfeiriad hwnnw fydd cyfeiriad y person hwnnw ar gyfer cyflwyno dogfennau at ddibenion y dyfarniad; ac

(c) a yw’r person hwnnw yn dymuno bod y gwrandawriad yn cael ei gynnal yn Gymraeg neu yn Saesneg.

(2) Rhaid i ateb o’r fath gael ei lofnodi naill ai gan y person a gyhuddwyd neu gan y cynrychiolydd y mae wedi’i enwebu a chael ei draddodi i’r cyfeiriad ar gyfer y tribiwnlys a bennwyd yn yr hysbysiad a roddwyd o dan baragraff 2(c) uchod heb fod yn hwyrach nag un diwrnod ar hugain ar ôl y dyddiad y daeth yr hysbysiad i law neu erbyn unrhyw ddyddiad diweddarach y bydd y tribiwnlys yn ei ganiatáu.

(3) Os na chaiff y cofrestrydd ateb o fewn yr amser penodedig neu o fewn unrhyw estyniad amser a ganiateir gan y tribiwnlys, neu os yw’r person a

gyhuddwyd yn datgan yn ei ateb nad yw'n bwriadu naill ai bod yn bresennol neu gael ei gynrychioli yn y gwrandawriad na herio cynnwys yr adroddiad, caiff y tribiwnlys benderfynu ar y dyfarniad heb wrandawriad."

4. Mae'n ofynnol i aelodau o awdurdodau perthnasol llenwi'r ffurflen ymateb a ddarparwyd gan y Panel yn llawn a'i dychwelyd i'r Panel, neu ddarparu ateb ysgrifenedig sy'n cynnwys yr holl wybodaeth y gofynnir amdani ym mharagraff 3, a hynny o fewn 21 diwrnod ar ôl cael hysbysiad ynglŷn â'r cyfeiriad gan y Cofrestrydd. Nid yw datganiadau megis "*i'w gadarnhau*" yn ymateb llawn ac nid ydynt yn dderbyniol gan nad ydynt yn cydymffurfio â gofynion Paragraff 3.
5. Gall methu llenwi'r ffurflen ymateb yn llawn, neu fethu dychwelyd ffurflen ymateb wedi'i chwblhau'n llawn neu ateb ysgrifenedig sy'n cydymffurfio â Paragraff 3, arwain at gymhwyso Paragraff 3(3). Gall yr un peth ddigwydd os bydd yr aelod o'r awdurdod perthnasol yn datgan nad yw'n bwriadu bod yn bresennol neu gael ei gynrychioli mewn gwrandawriad. Gall y tribiwnlys, yn ôl ei ddisgresiwn, benderfynu ar y cyfeiriad heb wrandawriad.
6. Mae'r Cyfarwyddyd Ymarfer hwn yn cadarnhau y bydd y tribiwnlys yn mynd ati, pan fydd ymateb nad yw'n cydymffurfio'n llawn â Paragraff 3 yn dod i law neu pan na ddaw ymateb i law o gwbl, i benderfynu ar y cyfeiriad heb wrandawriad, oni bai bod y tribiwnlys o'r farn bod cynnal gwrandawriad, o dan yr holl amgylchiadau, yn fuddiol o ran cyfiawnder. Ni fydd y tribiwnlys yn cyfarwyddo bod ail gyfle neu gyfle arall yn cael ei roi i ddarparu ymateb llawn, oni bai ei fod o'r farn bod gwneud hynny yn fuddiol o ran cyfiawnder. Bydd y cyfrifoldeb i berswadio'r tribiwnlys ei bod er budd cyfiawnder i gael cyfle arall i ymateb yn nwylo'r aelod.
7. Tynnir sylw aelodau o awdurdodau perthnasol a'u cynrychiolwyr at Baragraff 3(2). Mae'r Cyfarwyddyd Ymarfer hwn yn cadarnhau bod y geiriau "*neu erbyn unrhyw ddyddiad diweddarach y bydd y tribiwnlys yn ei ganiatáu*" yn caniatáu cais am estyniad amser er mwyn i ymateb llawn gael ei ddarparu. Disgwylir y bydd ceisiadau o'r fath yn cael eu gwneud o fewn y cyfnod ymateb o 21 diwrnod (oni bai bod hyn yn amhosibl am reswm da), a'u hategu gan dystiolaeth lle bo'n briodol. Dylai'r cais nodi pam y mae angen yr estyniad a pham y byddai estyniad yn fudd o ran cyfiawnder.

Dyddiad: 1 Ionawr 2020

Llofnod:

Claire Sharp

Llywydd Panel Dyfarnu Cymru